

PRIMOŽ ČUČNIK

Falak

Ajtók, ablakok, plafonok,
számlálatlan, hallhatatlan hangok,

észrevétlenül kifalaztak a külvilágból.

Nyelveket és képeket találtak fel,
hogy csak a talpnyaló állampolgárok

legyenek edzettek a csevegésben.

És leginkább meg sem mukkannál,
ha a tér közepén az egész fejlődésre,

a templom merevségére, a hazafias grafitikre
és más szemétre gondolsz, hervad a vágyad

a tekintélyre és a dicsőségre.

Néha jobb szemet hunyni
afölött, amit görögök

a pogányságukkal megalapoztak.

Amikor a tér közepén épülnek falak
és körös-körül kavarg mindent:

lárma, eladás, vásárlás,

dugig tömött fejedben
elfeledett hangok zsongnak.

Odafenn van és utánunk nyomoz

M.-nek

Tudod, hogy helyes azon gondolkodni,
mi lesz azután. Ma szóba jött a halhatatlanság,
miközben veled és azokkal az emberekkel cseverészttem, akik meglátogattak
minket és mit sem sejtettek. Jóformán a melankóliába harapnál,

ha eltávoznál és azt beszélnék, hogy meghaltál vagy
nem leszel többé. Megesik, hogy látod a már leírtakat,
egyesek látszatnak vélik őket, mások újraszületettnek.
Tehát helyes arról gondolkodni, ami tovasiklik mellettünk.

Amikor meséled: Orfeusz és Eurüdiké az árnyak
alvilágában. – Nem bújhatsz el a vágytól. Hogy
a tudat biztosan túlélje. – Tetszik a tudásod.
Most ugyanolyan a pillanat, mint amikor mit sem sejtessz arról,

hogyan vethetnénk le a testet és az érzékeket. – Csupán a gondolatok
tartalmát számlálja. – E pokol- és mennybéli anyánk.
De nem kell túl sokáig azon gondolkodni,
ha (Ő) odafenn van és utánunk nyomoz,

mert (egyszer) egyedül száll a kikötőnk
és azon lebegő lelkek felé, melyeket sosem ér el.
Valóban jobb azon gondolkodni,
mikor futunk össze újra egy ebédre –

és el ne feledd azokat a fűgétet a tányéron
(három volt, kettőt te ettél meg),
amelyekkel minden elkezdődött.

Mikor megkaptam az ausztráliai képeslapot

T.-nek és T. Š.-nak

Mikor először megyek New Yorkba, sabbat lesz.
Kijózanodva és rendbe rakva, mint egy új kártyapakli,
és a repülők elsüvítenek a fej fölött, percre pontosan.
Aztán megkívánom a sétát és taxit hívok,
keresek majd egy bárt, to have a lunch with you,
ahol hirtelen felfalom az elmúlt évszázadot.

Felzabálni az évszázadot forradalom, Majakovszkij
a mumifikált Leninnek szalutál, s persze, hogy
jobb aboridzsinnak lenni, hogy a hangyák
elmélyítsék a hangszert és a fa kivájja a dobokat,
senki sem rajongott azokért a hidegháborúkért, ahogyan
senki sem üdvözölte Athén hanyatlását.

Ám a civilizációk mind felbomlanak, New York, szabadíts meg
a bukástól, te meg, ausztrál ember, úgy írd,
hogy azt el is tudjam olvasni, a kéz árnyékát a körben
jelképként olvasom, hiszel a mentő kéznek?
Hát valóban jobb elhanyagolni (a XX. századot), egy
kis szófosásban, having a coke with you.

New York, kávé adj, méghozzá törököt,
nem halunk meg, mielőtt mélyen elalszunk,
gyári zenét hallgatnék, amikor a többségnek
fárasztó lesz futni a sugárútjaidon,
bámulni mindazokat a fényeket s a felhőkarcolók
óriási magasságát – na ide azt a kávé!

És te ki vagy, adelaidai rokonom? Zsidó,
olasz, mexikói, láttad-e már Portorikót,
Dublint, fekete vagy, lengyel, netán ellepnek
az oroszok, New York, hallottál-e már Ljubljanáról?
És el ne késs, gyere az utcámba, együtt
alszunk el, amikor alkoholba fulladunk.

Mert összevegyül itt a zöld (minden árnyalata!), az élő
szín, mindent fű borít és a közelben haldoklanak,
magam viszont nem akarok így kimúlni (vitázhatunk

a halhatatlanságról!), csak add meg a fotózás élvezetét és a megnevezés kényszerét, New York, kész katasztrófa vagy a fejlődés korában.

Mindenkinek kedvére vagy, amit a sármoddal varázsolsz nem szokatlan, a bealkonyuló évszázad megszilárdult uralmad alatt, még a Balkán is felnéz rád, és valóban nem kell itt semmi absztrakció, teletankolva energiával, mint az action painting, fények a nagy csatornák felett, nem tudom, szédülsz-e?

New York, leckét vennék tőled az aranybizniszről, ahogy az Empire State Buildinggel, a fejlődéssel, a pazarlással, a felemelkedésünkkel csencselsz, noha naponta szakadtabbak vagyunk egy átkozott rongynál valahol Kínában, még megvannak az éttermeim, megkínálhatlak édessel, savanyúval és sülttel.

És azon morfondírozol, miért nem vagyok festő? Hová tűnt a zenei tehetségem? Mégsem kell panaszkodni, mielőtt nyoma vész, fel kell oldanom az idő cseppjeit és még messze vagyok, mielőtt elalszom, ezért táplálj mozgásoddal, hadd imádjam a nőket és maradjak a férfiak barátja, egykor persze próbáltam festeni,

nem könnyű megközelíteni az igazi színeket. Mindent túlságosan is sötét (mint az előző évszázad), New York, üdvözlöd Jim Jarmuscht, a filmipar továbbra is válságban, ő meg tudja (szépen, lassan), fogalmam sem volt, hogy a borbélyoknál az ügyvédek nemrég még rímekben verseltek; a régi szép idők.

Különben nem fásasztnak mindezek az akciók? Az építészek felemelték azt, ami keményen áll, és valóban igaz, hogy a civilizáció még ki sem hajtott? New York, hová dagadsz tovább? Egészen idáig, amikor Európa az egyre melegítő fényben kopulál és félő, hogy klimatizáció nélkül az Etnába süllyedünk.

Rád bökök és csupa füllé válok, szabadíts meg az égéstől, fizethetek készpénzben, vágd zsebre a visszajárót.

Ha valaki leírja: „rombolj”
és utána megtörténik

nem kell tudnod, valóban
mi történt

És bajos leszögezni
mi ebben

a jó vagy a rossz
E pillanat bekebelezne

ha valamiféle örök értelem
fészkelne benne

mint a dolgokban, amelyek
történetét semmi sem akadályozhatja

és amikor észreveszed
a pusztulást

már túl késő
a hirtelen döntésekre

ébredtő csiripelés (csip-csip)
vagy a természet megújulása

és a tó tükrén: semmi
sem átlátszó

(még kevésbé: mély)

amin át nem
osonna

a remegésed vagy mások
félelme.

Ködös szvit

ki tudja, mikor született pontosan Gould
talán 1932 októberében és Kanada
jéghideg volt, ezért bújt kabátba egész életében,
sálat tekerve nyaka köré, függetlenül az évszaktól,
meggyőződésem, hogy a kanadai telek vadabbak,
mint nálunk, hosszabbak és nagyobb a hó, emiatt
ott jobban tisztelik az ágymelegítőket,
és valaki azt mesélte, hogy az itteni
és az ottani fehérség összehasonlíthatatlan,
akárcsak Bach, Beethoven, Brahms, Bizet,
Skrjabin, Prokofjev és Scarlatti,
csupán a gyűrűs tánc változatlan
és a játék lekottázhatatlan öröme,
ah, azok a prelúdiumok és fűgák,
azok a taktus-témák és variációk

Gould billentyűi ködbe tűnnek,
sokkal inkább, mint Schnittke hegedűi,
tegnap kölcsönbe kaptam őket és már holnap
visszaadom, mert elutaztál
és most egyedül gubbasztok az ősszel,
hangulatomhoz illik a köd,
magányossá tesz minket, a majdnem szomorúan valódiakat
és elhantoltakat,
csak azokat a hegedűket nem tűröm,
oly fülsértően vinnyognak

Orcsik Roland fordításai

Primož Čučnik Ljubljánában született 1971-ben, ahol ma is él. A nagy múltú szlovén lap, a *Literatura* egyik szerkesztője. Saját ŠERPA nevű kiadójánál kizárólag versesköteteket ad ki. Kritikákat, tanulmányokat, esszéket, verseket ír. Lengyelből és angolból fordít (Wiedmann, Świetlicki, Sommer, O'Hara...) Legutóbb magyarul: *Amerika; Szívek*, Ford.: Reiman Judit, Jelenkor 2004/10. Kötetei: *Dve zimi* (1999), *Ritem v rokah* (2002), *Akordi* (2004). A mostani fordítások alapjául a két legutóbbi kötete szolgált.